

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

КУРСОВА РОБОТА

з Державного та регіонального управління на тему:

«Участь громадськості у публічному управлінні»

Студентки 4 курсу, АПУА групи
Спеціальності 281 Публічне управління
та адміністрування
Довгань Вероніки Олегівни
Керівник: науковець, професор, доктор
наук з державного управління Лазор О. Я.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

_____ (_____)

Підпис

Прізвище та ініціали

_____ (_____)

Підпис

Прізвище та ініціали

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПРАВОВІ ЗАСАДИ УЧАСТІ ГРОМАДЯН	4
1.1. Громадська участь. Поняття та рівні	4
1.2. Нормативно-правове регулювання участі громадян	8
РОЗДІЛ 2. ФОРМИ ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ	19
2.1. Звернення громадян	19
2.2. Електронні петиції	22
2.3. Збори за місцем проживання	25
2.4. Місцеві ініціативи	26
2.5. Органи самоорганізації населення	27
2.6. Громадські слухання	28
2.7. Дорадчо-консультативні органи (громадські ради)	29
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКОЇ УЧАСТІ В УКРАЇНІ	32
3.1. Рекомендації до існуючого законодавства України в сфері участі громадян у процесі прийняття рішень	32
3.2. Чеський досвід щодо залучення громадян до участі у процесі прийняття рішень	38
ВИСНОВКИ	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	44

ВСТУП

Актуальність теми, в цілому, обумовлена участю громадськості в управлінні державними справами, а саме у процесі ухвалення рішень. Основними умовами участі громадськості є наявність відповідних правових механізмів та процедур, а також обізнаність населення щодо можливості такої участі.

Метою обраної мною теми є розкриття основних понять, та форм участі громадськості, а також надання рекомендацій щодо змін у нормативно-правовій базі.

Для досягнення обраної мети необхідно виконати наступні завдання:

- дослідити поняття громадської участі;
- проаналізувати форми громадської участі;
- виявити особливості нормативно-правового регулювання;
- розробити рекомендації щодо існуючого законодавства;
- проаналізувати закордонний досвід.

Об'єктом дослідження є участь громадськості в процесі ухвалення рішень.

Предметом дослідження є форми участі громадськості у публічному управлінні.

Для вирішення поставлених завдань були використані наступні методи: теоретичні - аналіз, синтез, систематизація, зіставлення; емпіричні - рекомендації з удосконалення законодавства України в сфері участі громадян.

Дослідження та розкриття даної теми було б не можливим без використання вже відомих суспільству знань і праць вітчизняних і зарубіжних вчених і спеціалістів, зокрема О. Сергієнко, О. Ватаманюк, А. Кречик, В. Дорох, О. Черній, М. Галушак, Н. Федорова та інші.

Проведене дослідження зумовило структуру роботи: вступ, 3 розділи (11 підрозділів), висновки, загальний обсяг яких складає 45 сторінок, у тому числі кількість сторінок основного тексту 41. Список використаних джерел містить 17 найменувань.

ВИСНОВКИ

На всіх важливих етапах розвитку України, громадянське суспільство виступало рушійною силою прогресивних змін і гарантом соціально-демократичної держави. Вирішення проблем неможливе без активної взаємодії державних інституцій та всіх громадян, які є зацікавленими у розбудові держави, а самі форми участі передбачені Конституцією та законами України.

Варто зазначити, що під участю громадян в публічному управлінні, слід розуміти співпрацю громадськості з органами державної влади та місцевого самоврядування, для прийняття управлінських рішень відповідно до їх меж повноважень. Тим самим підвищуючи рівень обізнаності громадян щодо їхніх прав і свобод, актуальних проблем суспільно-політичного розвитку, а також сприяючи реалізації механізмів участі громадськості.

За допомогою громадської участі можуть ухвалюватися ефективніші рішення, завдяки глибшому і ширшому розумінню проблем. Урядові рішення та пропозиції також є більш прийнятними, якщо в процесі їх підготовки враховується думка громадян. Налагоджені процеси участі громадян заохочуватимуть окремих осіб та групи до більш активної участі у справах громади, що в свою чергу, призведе до більшої відповідальності та підзвітності. Залучення громадян до процесу прийняття рішень, особливо тих, кого безпосередньо стосуються прийняті рішення, підвищує рівень взаєморозуміння, мінімізує конфлікти та створює умови для досягнення широкого громадянського консенсусу при прийнятті рішень.

Таким чином, сьогодні в Україні існують різні форми участі громадян у процесах прийняття рішень. Ефективність кожної з них залежить від трьох основних факторів:

1. нормативно-правове забезпечення цих механізмів;
2. довести до відому громадськість про ці механізми;
3. наявність серед громадян відповідних знань та навичок для використання конкретних механізмів.

Тому можна розглянути такі заходи щодо удосконалення механізму взаємодії громадськості та органів публічної влади:

- проведення періодичних соціологічних опитувань для виявлення наявних проблем;
- річні звіти керівників державних установ;
- регулярні конференц-зв'язки на медіа-каналах;
- використовувати можливі засоби Інтернету для покращення зворотного зв'язку;
- організовувати круглі столи за участю представників громадських організацій та державних установ.

А також внести зміни до нормативно-правової бази, що покращить ефективність громадської участі в публічному управлінні та конкретизує права громадян у процесі прийняття рішень.

І ще українські представники місцевої влади можуть запозичити у Чехії певні неформальні та нові форми громадської участі. Цього можна досягти шляхом співробітництва України і Чехії, виїзних тренінгів і навчань, співпраці українських та іноземних науковців, написанню грантів і проєктів, кооперації українських і чеських представників влади задля активізації територіальних громад.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Сергієнко О. Громадська участь/залучення громадян. Депутатська діяльність в округах / О. Сергієнко, О. Ватаманюк. – Київ: ІКЦ «Легальний статус», 2016. – С. 7-8, 8-11, 12, 12-20, 44-47, 50-52.

2. Громадська участь у місцевій політиці: проблеми нормативно-правового забезпечення [Електронний ресурс] // Громадський Простір. – 2021. – URL: <https://www.prostir.ua/?news=hromadska-uchast-u-mistsevij-politytsi-problemy-normatyvno-pravovoho-zabezpechennya> (дата звернення: 26.10.2023).

3. Кречик А. Законодавче регулювання форм безпосередньої участі громадян в управлінні місцевими справами / А. Кречик. // Юридичний науковий електронний журнал. – 2021. – С. 75–76.

4. Конституція України: Закон від 28.06.1996 №1-в/99, 26/09, 2/13, 2/14, 3/14, 9-в/19, 4.3.3. Право на участь в управлінні державними справами//Конституційний Суд України. URL: <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/433-pravo-na-uchast-v-upravlinni-derzhavnymy-spravamy> (дата звернення: 03.11.2023)

5. Громадська участь [Електронний ресурс] // bE-Open. – 2021. – URL: <https://www.beopen-congress.eu/UK/4-cat-%D0%93%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%8C.html> (дата звернення: 03.11.2023).

6. Дорох В. Форми участі громадськості в процесах прийняття рішень / В. Дорох, О. Черній. – Вінниця: ТОВ «Твори». – 2018. – С. 5-6, 6-10, 11-12, 12-13, 19, 19-20, 21.

7. Пропозиція (зауваження) [Електронний ресурс] // ЛІГА-ЗАКОН. – 2021. – URL: <https://ips.ligazakon.net/document/TM066428> (дата звернення: 03.11.2023).

8. Заява (клопотання) [Електронний ресурс] // ЛІГА-ЗАКОН. – 2017. – URL: <https://ips.ligazakon.net/document/TM058360> (дата звернення: 03.11.2023).

9. Скарга [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – 2021. – URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%B3%D0%B0> (дата звернення: 03.11.2023).

10. Електронна петиція: порядок подання та розгляду [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – 2023. – URL: <http://surl.li/nayif> (дата звернення: 03.11.2023).

11. Електронні петиції: інструкція з використання [Електронний ресурс] // Transparency international. – 2022. – URL: <https://ti-ukraine.org/news/elektronni-petytsiyi-instruksiya-z-vykorystannya/> (дата звернення: 03.11.2023).

12. Електронна петиція [Електронний ресурс] // Довідник громадського активіста. – 2018. – URL: http://dovidnyk.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=52 (дата звернення: 03.11.2023).

13. Участь громадськості у процесі прийняття рішень на місцевому рівні [Текст] : посіб. – К. : Ленвіт, 2018.– С. 32, 38-42.

14. «Про місцеві ініціативи»: Проект Закону України від 06.07.2015 № 2296а (дата звернення: 03.11.2023).

15. «Про органи самоорганізації населення»: Закон України від 11.07.2001 р. № 48 : станом на 1 січ. 2020 р (дата звернення: 03.11.2023).

16. Консультативно-дорадчий орган [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – 2022. – URL: <http://surl.li/nazax> (дата звернення: 03.11.2023).

17. Харитонюк О. Чеський досвід залучення громадян до участі у місцевому самоврядуванні [Електронний ресурс] / О. Харитонюк // Регіональні студії. – 2021. – URL: <http://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/24/14.pdf> (дата звернення: 21.11.2023).